

**TARAFSIZLIK
BAĞLAMINDA TV
TARTIŞMA PROGRAMLARI: CNNTÜRK
“TARAFSIZ BÖLGE” PROGRAMI
ANALİZİ
Ekrem ÇELİKİZ¹**

---

¹ Dr. Öğr.Üyesi, İbn Haldun Üniversitesi İletişim Fakültesi, ekremcelikiz@gmail.com, orcid.org/0000-0002-2520-6596

GİRİŞ

21.yy'da gelişen teknoloji ile birlikte geleneksel medya araçlarına alternatif olarak internet ve sosyal medya etkinlik kazanmaya devam etmektedir. Alternatif medya organları gelişme gösterirken geleneksel medya araçlarından biri olan televizyon kanalları da izleyici sayısını muhafaza etmeyi amaçlamaktadırlar.

Dünyada ve Türkiye'de bireylerin TV izleme süreleri, alternatif medya araçlarının yaygınlaşmasına paralel olarak azalma eğilimindedir. Genel olarak TV'lerin izleme oranları azalırken Türkiye'de özellikle seçim dönemlerinde TV'lere ilgi daha da artmaktadır. Seçim dönemlerinde haber bültenlerinin yanısıra TV'lerde tartışma programları da sıklıkla yayınlanmaktadır. Tartışma programları özellikle haber içerikli yayın yapan tematik haber kanallarında yayınlanmaktadır.

TV Tartışma programları, genellikle belirli konularda programı izleyen izleyicileri bilgilendirme amacıyla hazırlanmaktadır.

Televizyonlarda yayınlanan tartışma programlarında bir moderatör tarafından yönetilen kapsamlı tartışmalar, sosyo-politik duyarlılıklara ayrılmış özerk bir alan gibi görünmektedir. Kamusal ile özel alan arasındaki karmaşanın giderildiği, bilgi ile eğlencenin birbirinden ayrıldığı bu alan, farklı görüşlerin, çatışmaların, fikirlerin olduğu eşitler arası bir tartışma mekânı görünümündedir. Bu alanda kamusal sorunlar tanımlanmaktadır. Haberlerin verildiği görsel gösteride durup düşünmek için yer olmadığı gibi; bir konunun ya da sorunun dayatıldığı, kutuplaşmaların genelleştirildiği, fikirlerin yönlendirildiği ve söz hakkı sürelerinin çok kısa olduğu tartışma programları içinde benzer bir görünüm söz konusudur. (Barbier, 2001, s. 269-287) Tartışma programları bir anlamda kamuoyu oluşturmaya odaklanır.

Televizyon kanallarında yayınlanan tartışma programlarının sunucuları habercilik ilkelerine bağlı olduklarını, tüm konuklara eşit mesafe de olduklarını ve tarafsız olduklarını iddia ederler. Bourdieu'nun da belirttiği üzere; günümüzde hayatın bir parçası haline gelen televizyon dünyasında görülebilir olmayanın medyatik varlığı hızlı bir biçimde zayıflamıştır. (Bourdieu, 2000, s. 24) Program sunucusu programda yer alan konukları medyatik olan popüler yüzlerden seçmektedirler.

Program sunucusu ve program için TV'lerde popüler olan yüzlerden seçilmiş konuklar, izleyicileri bilgilendirmekten ziyade ikna edici bir retorik kullanmaktadırlar. Sözcüklerin ağırlığı, görüntülerin şokuna eşit

olamamış, yazının gücü de görüntüyle birleşmeden etkisiz hale gelmiştir. (Ramonet, 2000, s. 31)

Tartışma programlarında kamusal aklın sözcüsü konumundaki uzmanlar, entelektüeller taraflı bir görünüm sergilememek konusunda oldukça bilinçlidirler karşıt konumda yer alan rakiplerine stratejik ödümler vermeye hazırdırlar. (Barbier, 2001, s. 300) Program sunucuları da tarafsızlık rolünü genellikle çok iyi oynarlar.

Türkiye de televizyonlarda yayınlanan tartışma programlarında genellikle sadece siyasal iktidar tarafından oluşturulan bir gündem konusunun tartışılmasına önem verilmektedir; aslında tartışılan konunun çözümüne yönelik bir sonuca ulaşamamaktadır ve de program sunucusunun program esnasında verdiği mesajlarla tartışma programlarında taraf olunmaktadır.

Televizyon tartışma programlarında amaçlanan bir konu üzerinde tartışmaktır. Tartışmanın sonucunda izleyici tartışılan konu hakkında daha fazla kafa karışıklığı yaşayabilir. Televizyon tartışma programlarının oluşturduğu yeni kamusal entelektüel dil, ne tartışılırsa tartışılın tartışmanın sonucunda yeni bir görüşün ya da fikrin oluşmasına imkân vermemektedir. (Mutman, 2006)

TV Tartışma programlarının konuları genellikle halkın gerçek gündemiyle ilgili değildir. Bu hipotez Türkiye de yayınlanan birçok tartışma programı için ileri sürülebilir.

Türk televizyonlarında yayınlanan tartışma programlarının incelendiği bu çalışmada; tartışma programlarının ne olduğu, kaç çeşit tartışma programı olduğu Türkiye’den örnekler verilerek açıklanmıştır. Program sunucularının habercilik ilkeleri çerçevesinde ne derece tarafsız olabilecekleri sorularının yanıtı aranmaya çalışılmıştır.

Çalışmada CNNTÜRK televizyonunda yayınlanan Ahmet Hakan Coşkun’un sunduğu ‘Tarafsız Bölge’ programı incelenmiştir. ‘Tarafsız Bölge’ programı CNNTÜRK televizyonunun sahiplik durumu değiştiği için seçilmiştir. ‘‘Tarafsız Bölge’’ programı, CNNTÜRK televizyonu Doğan grubuna ait olduğu dönemdeki 3 siyasal içerikli program ve Demirören Grubuna satıldıktan sonra yayınlanan 3 siyasal içerikli program karşılaştırılarak içerik ve söylem analizi yapılmıştır.

1.TARTIŞMA PROGRAMLARI

Televizyonda yayınlanan tartışma programlarının farklı türleri bulunmaktadır.

Erol Mutlu'ya göre tartışma programlarının başlıca türleri sempozyum, panel, grup tartışması ve izleyici katılımlı tartışmalardır. (Mutlu, 1995, s. 113)Türkiye'de yayınlanan TV tartışma programlarında son yıllarda grup tartışması formatı ağırlık kazanmıştır. Önceki yıllara göre azalmakla birlikte izleyici katılımlı tartışma programları bazı TV kanallarında yayınlanmaya devam etmektedir.

Erol Mutlu, TV tartışma programlarından ilki olan Sempozyumu şöyle tanımlamıştır:

“a. Sempozyum verili bir probleme bireysel çözümler geliştirmiş çeşitli kişileri ekrana getirir. Katılanların her birine fikirlerini sunmak için eşit zaman verilir. Önce her bir katılımcı soruyla ilgili hazır bir açıklama sunar.” (Mutlu, 1995, s. 113) Sempozyum formatında Türkiye'de TV tartışma programlarında genellikle yer verilmemektedir.

Sempozyumun daha iyi anlaşılabilmesi için Türk Dil Kurumu'nun tanımından da faydalanabiliriz. TDK'ye göre; *“Sempozyum: Belli bir konuda çeşitli konuşmacıların katılımıyla düzenlenen bilimsel ağırlıklı toplantı, bilgi şölenidir.”*(TDK;26.05.2006)

Sempozyum türü tartışma programları Türkiye'de genellikle diğer program türleri içerisinde karışmış olarak yapılmaktadır.

Mutlu'ya göre TV tartışma programlarının ikincisi ise Panel formatıdır. *“Panel programları izleyicilerin duygusal ve düşünsel merak duygusuna hitap ederler. Bu programlar izleyicilere dünyaya ve içinde yaşadıkları topluma ilişkin bilgilerini artırma, amaçlarına ulaşma ve dostlarını, arkadaşlarını etkileme olanağı sağlar.”* (Mutlu, 1995, s. 114)

Türk Dil Kurumunun Panel tanımlaması ise şu şekildedir: *“Panel: Dinleyiciler önünde, seçilmiş bir konuşmacı grubunun bir konuyu tartışmak amacıyla düzenlediği toplantı, açık oturumdur.”* (TDK;26.05.2006)

Panel tartışma programları bu tanımdan yola çıkarak hazırlanmıştır. Bu programlarda da program sunucusu bir konu belirler ve o konu etrafında dinleyiciler önünde tartışılır.

Erol Mutlu'ya göre TV tartışma programlarının üçüncüsü ise Grup Tartışması şeklinde yapılan TV tartışma programlarıdır. “*Grup Tartışması diğer birçok tartışma biçiminden, programa katılanların tümünün nesnel, iş birliğine dayalı düşünceleri ve araştırmalarının kullanılması suretiyle bir problemi çözmeye yönelik olmasıyla ayrılır. Bu tartışma programı biçiminde, katılımcılar kendi görüş açılarını dayatmaya çalışmazlar ve birbirlerine karşıt tavırlar içine girmezler, tersine tüm malzemeleri tarafsız bir biçimde incelemeye çalışıp, ortak araştırma ve soruşturmayla bütün grubun kabul edebileceği bir çözüme ulaşmayı amaçlarlar.*” (Mutlu, 1995, s. 114) Türkiye’de televizyonlarda yayınlanan tartışma programları genellikle grup tartışması formatında hazırlanmaktadır. Karşıt görüşte olduğu düşünülen konunun uzmanı konuklar, TV’de tartışma konusu kapsamında bir moderatör eşliğinde fikirlerini açıklamaktadırlar. Bu tarz programlarda zaman zaman konuklar arasında tartışma çıktığı da görülür. Hatta bazı programlarda karşıt görüşteki gruplar arasında kavgalar da yaşanabilmektedir. Moderatör bu tarz programlarda gruplar arasındaki tartışmaların reyting getirdiğini bildiği için genellikle konukları tartışma etrafında yönlendirmektedir. Bunun sonucunda TV tartışma programının reytingi artmaktadır.

Erol Mutlu’nun TV tartışma programları ile ilgili dördüncü sınıflandırması ise İzleyici Katılımlı TV tartışma programlarıdır: “*İzleyici katılımlı tartışma programlarının birçok çeşitlemesi bulunmaktadır. Türkiye’de de bir zamanlar TRT Televizyonunda yayınlanmış olan "Forum" programı ya da ATV’de yayınlanan "Siyaset Meydanı" adlı program bu türün örnekleridir.*” (Mutlu, 1995, s. 114)

Türkiye’de yayınlanan TV tartışma programlarını incelediğimizde bu programların genellikle grup tartışması ve izleyici katılımlı olduğu görülmektedir. Panel ve sempozyum türündeki programlar beraberinde az reyting getirdiği için genellikle tercih edilmemektedir.

Türkiye’de RTÜK verilerine göre ulusal çapta yayın yapan birçok TV kanalı bulunmaktadır. Ayrıca bu sayıya bölgesel ve yerel TV kanallarını eklediğimizde sayı 400’e ulaşmaktadır. Genel olarak son on yılda ses getirmiş ulusal kanallardaki haber-tartışma programlarının bazıları şunlardır:

Haber programları: **32.GÜN; 5 N 1 K; 5.BOYUT; ARENA, DEŞİFRE; GERÇEK GÜNDEM, GÜN DÖNÜMÜ; HABER MERKEZİ-NTV; HABER ÖZEL- SHOW TV; HABERCİ DÜNYA**

GÜNLÜĞÜ-TRT; POLİTİKA DURAĞI-KANAL TURK; PUSULA – CNN TURK; SAĞDUYU –TV 8.

Günümüzde de buna benzer isimlerle birçok televizyon kanalında tartışma programları yayınlanmaya devam etmektedir.

Ulusal televizyon kanallarında geçmişten günümüze yayınlanan bazı tartışma programları ise şunlardır:

ANKARA KULİSİ-CNN TURK; ANKARA SOHBETLERİ-TV 5; CEVİZ KABUĞU-KANAL TURK; DERİN SOHBET-TV 8; GENÇ BAKIŞ –KANAL D; KARŞI GÖRÜŞ –NTV; OBJEKTİF-STAR; SİYASET MEYDANI-ATV; SÖZ SİZDE CNN TÜRK, TARAFSIZ BÖLGE-CNN TÜRK.

Uydu aracılığıyla yayın yapan birçok televizyon kanalında da farklı isimlerde tartışma programları yayınlanmaktadır. Son yıllarda tematik kanallarının yaygınlaşmasıyla beraber genellikle sadece haber kanallarında tartışma programlarına yer verilmektedir. Genel kitleye hitap eden televizyon kanallarının sadece birkaçında geçmişten günümüze kadar devam eden tartışma programları yayınlanmaya devam etmektedir. Ancak genel kitle kanallarında tartışma programlarının sayısı haber kanallarına oranla azalmıştır.

2.TELEVİZYON HABER PROGRAMCILIĞI VE TARTIŞMA PROGRAMLARI ÜZERİNE

Televizyon haberciliğinin ve haber tartışma programlarının ne kadar güvenilir bir şekilde haberi iletmediği ve bilgi aktardığı konusu tartışmalıdır.

Televizyon haber ve tartışma programlarının tarafsız olmadığı, insanların bilgisini artırmadığı, tam tersine arka arkaya birbirinden kopuk iletilerin, insanlar tarafından olayların önemini yitirilmesini ve analitik düşünme yeteneğini ortadan kaldırmasını Ramonet ortaya koymuştur. Ramonet ayrıca; televizyonun yanlışlık gerektiren bir medya aracı olduğunu vurgulayarak, TV ler de yapılan aşırı bilgilendirmenin otomatik olarak bilgi yoksunluğunu da beraberinde getirdiğini ifade etmiştir.

TV lerde bilgilendirilen kişi çoğu içi boş haberlerle aşırı şekilde uyarılır, izleyicide haber aldığı, bilgi edindiği izlenimine kapılır. Ancak gerçekte bu bir aldanma aldanmadır.(Ramonet, 2000, s. 113)

Televizyon tartışma programlarını izleyen izleyici de Ramonet'in ifade ettiği aldanma durumunu yaşar. Saatlerce TV tartışma programını izleyen

izleyici, programın sonunda farklı konukların vermiş olduğu bilgilerle kafa karışıklığı yaşar ve tartışılan konunun özünden uzaklaşır.

Televizyonlarda yayınlanan tartışma programlarında yer alan “ekran aydınları” tanım çerçevelerini belirlerken aynı zamanda tartışma sınırlarını da çizmektedirler. Bu şekilde sınırların dışında kalan tanımlamalar ve görüşler ilgisizleştirme, çarpıtma ya da en iyi olasılıkla fikir bulanıklığı kategorisine yerleştirilebilmektedir. (Hall, 1988) Tartışma programlarına seçilen konuklar özel olarak seçilip belirlenmiş kişilerdir. Program moderatörü ile birlikte tartışılan konunun çerçevesini net olarak çizerler.

Öte yandan Haber Tartışma programlarının ne kadar güvenilir olduğu konusu da tartışmaya açıktır.

Ramonet'e göre; *"Bir haberin doğruluğu bundan böyle, nesnel kesin ölçütlere uygunluğu ve kaynağından aktarılmasıyla değil, öteki medyanın da aynı bilgileri tekrarlayıp onu "doğrulamasıyla" doğruluk kazanıyor... Tekrarlama kanıtlamanın yerini almış durumda. Haberini yerini doğrulama aldı. Televizyon (ajanstan gelen bir mesajı ya da görüntüyü temel alarak) bir haber sunuyor, aynı haberi basın, ardından da radyo verirse bu, o haberin doğruluğunun bir kanıtı sayılıyor"* (Ramonet, 2000, s. 159)

Haberleri izlemekle bilgilenmek arasında bir fark olduğu, bunların aynı şeyler olmadığı konusunda Avcı şunları söylemektedir. *"Çağımızı bilgi çağı diye adlandıranlar, bununla, kitle iletişim araçlarının geliştiğini, yaygınlaştığını, bunun sonucu olarak da, gittikçe daha çok sayıda insanın daha çok şeyden haberdar olduğunu söylemek istiyorlar. Ne var ki biraz düşününce, bir şeylerden haberdar olmakla, bir şeyleri bilmenin aynı şey olmadığını kolaylıkla anlayabiliriz... Bu dünya, bizim yaşadığımız dünya değil, haberdar olduğumuz bir dünya".* (Avcı, 1999, s. 84,85)

Reyting kaygısı tartışma programlarında belirleyici olmaktadır. Program esnasında konuklar arasında çıkan kavgalar reytingi yükselttiği için program sunucuları tarafından desteklenmektedir. Program esnasında program sunucusu daha önceki program tecrübelerine ve programın daha önce yayınlanan bölümlerinin reyting oranlarını göz önünde bulundurarak programı devam ettirmektedir. Türkiye’de reyting kaygısı gütmeyen reyting ölçümlerine girmeyen tartışma programları da vardır ve bu programlarda tartışma biraz daha özgür olarak yapıldığı gözlenmektedir.

Tartışma programları konularını haberlerde olduğu gibi ilgi çeken olaylardan almaktadırlar ve seçilen konunun beraberinde reyting getirmesi

gerekmektedir. Türkiye’de reyting getiren belli başlı konular vardır. Daha önceden yayınlanan tartışma programlarının reytinglerine bakarak bu konuların hangi konular olduğunu söyleyebiliriz. Bu konulara baktığımızda türban konusu, din tartışmaları, Kürt Türk tartışmaları, ekonomik adaletsizlik vs konular olduğu görülmektedir. Ve bu konular farklı şekillerde yılın değişik dönemlerinde tekrar tekrar işlenmektedir. Seçim dönemlerinde tartışma programları konularını daha çok seçimle ilgili siyasi konular oluşturmaktadır.

3.MEDYA SİYASET İLİŞKİSİ TARTIŞMA ROGRAMLARINA NASIL YANSIYOR?

Medya ve siyaset ilişkileri konusunda iletişim bilimleri alanında çok sayıda çalışma yapılmıştır.

Medya kuruluşlarının sahipleri ile politikacılar arasında yaşanan ilişkiler zaman zaman kamuoyu tarafından tartışılmaktadır.

Medya sahipleri ile siyasal iktidardaki politikacılar arasında bir ilişki olmadığını, medyanın tarafsız bir şekilde olup biteni aktardığını iddia eden görüşler bulunmaktadır. Bu görüşe karşı olanlar ise; medyanın tarafsız olmadığını ve medya ile politikacılar arasında yakın ilişkiler bulunduğunu iddia ederler. (ÇELİKİZ, 2016)

Günümüzde medya ve siyaset adeta birbirine eklemlenmiş durumdadır. Gündem belirleme anlamında medya ve siyaset yakın ilişki içerisinde.

Medya gündemini genellikle siyasetçiler belirlerler. Siyasal örgütlenmenin olabilmesi de iletişim teknolojilerine bağlıdır. Siyasal süreçlerin çoğunluğu iletişim süreçleri sayesinde gerçekleşebilmektedir. İletişimin siyaset üzerindeki çok fazla etkili olmasının bir sonucu olarak hükümetlerde iletişim süreçlerini kontrol etme eğilimlerinin oluşmasına sebebiyet vermiştir. Medya sistemleri, devletlerin siyasal sistemlerine göre düzenlenen alanlara dönüşmüştür. Siyasal sistem ile medya arasında güçlü bir ilişkiler oluşmuştur. (Yaşın, 2013, s. 29)

Amerikalı siyaset bilimci Richard Fagen, kitle iletişim araçlarının toplum ve siyaset üzerindeki etkisini ortaya koymak adına şu örneği vermiştir. “Eğer iki bin kişiyi, kitle iletişim araçlarında kilit noktalara yerleştirebilecek bir düzenbazlık şebekesi kurabilme imkânı olsa, Amerika’nın tümünü ve dünyanın büyük bir kısmını ABD Başkanı’nın öldüğüne inandırmak içten bile değildir!” Fagen’in 50 yıl öncesinde belirttiği gibi medya, stratejik bir öneme sahiptir ve bu önemi de gelişen teknolojiye paralel artarak devam etmektedir (Fagen, 1996, s. 42)

Siyasetçiler, varlıklarını devam ettirebilmek için medyanın desteğine ihtiyaç duyarlar. Siyasetçiler, kendi siyasal kampanyalarını sürdürebilmek ve kamuoyunu sürekli olarak bilgilendirmek için medyayı etkin bir şekilde kullanırlar. Farklı siyasal rejimlerde de olsa, her siyasal iktidar, medyayı kontrol etme eğilimindedir. (ÇELİKİZ, 2016)

Siyasetçilerin mi medyayı kontrol ettiği ya da medyanın mı siyasetçileri yönlendirdiği ya da kontrol ettiği konusunda farklı görüşler ileri sürülmüştür.

Siyasetin oluşumunda ve yönlendirilmesinde medya, çok büyük bir etkiye sahiptir. Siyasetin medya eliyle yönlendirildiğine dikkat çeken Thomas Meyer, “Medya Demokrasisi” isimli kitabında, medya ile siyaset arasındaki ilişkiyi ortaya çıkartmıştır. Meyer’e göre; “*Siyaset alanı, medya sisteminin etkisi altında girer girmez önemli ölçüde değişir. Medya sisteminin kurallarına bağımlı hale gelir. Medya sisteminin mantığı siyaseti sömürgeleştirirken, yalnızca siyasalın betimlenme şeklini ya da diğer sistemlerle ilişkisini yeniden yapılandırmaz; siyasal süreci ‘üretim’ düzeyinde, yani siyasal alanın benzersiz bir yaşam biçimi olarak ortaya çıktığı düzeyde etkiler. Medya mantığının kuralları, siyasal mantıktaki kurucu faktörleri, birçok durumda onlara yeni anlamlar vererek ve medya yasalarından alınan yeni öğeler ekleyerek yeniden kalıba döker. Bu anlamda sömürgeleşme; siyasetin, medya sisteminin mantığını nerdeyse koşulsuz teslim alması demektir...*” (Meyer, 2002, s. 72)

Yine benzer bir görüşte de siyasilerin medyaya olan bağlılığı hakkında görüşler ileri sürülmüştür. “*Tüm siyasal sistem, medyaya bağımlıdır ve siyasilerin meşruiyetlerini sağlamada, sistemin işleminde, medya olmadan bir siyasal sistemin var olması düşünülemez. Kitle iletişim araçları gerek gündeme getirdikleri konular gerekse haber değerleri ile güncel siyasetin tam ortasında yer almaktadır*”. (İnal, 1999, s. 19-21)

İletişim alanındaki yaptığı çalışmalarla tanınan Herman ve Chomsky ise medya ve çıkar grupları arasındaki ilişkiye dikkati çeker. Herman ve Chomsky, “*medyanın kendini denetleyen ve finanse eden güçlü toplumsal grupların çıkarlarına hizmet ettiğini ve onların lehine propaganda yaptığını savunmaktadırlar*” (Chomsky, 2004, s. 15)

Günümüzde internet teknolojileri ve farklı iletişim ortamları gelişme göstermesine rağmen, televizyon en etkili kitle iletişim aracı olma işlevini sürdürmektedir. Siyasetçiler, televizyon kanalları aracılığı ile seslerini daha büyük kitlelere ulaştırabilmektedirler. (ÇELİKİZ, 2016)

Televizyon kanalı sahipleri, hükümetle olan ilişkileri nedeniyle ve kendi menfaatlerini sürdürebilmek amacıyla hükümetleri destekleyici yayınlar yapabilmektedirler. *“Halka mesajlar ve simgeler ileten bir sistem oluşturan medya, bireyleri eğlendirmek, bilgilendirmek ve toplumun kurumsal yapısı ile bütünleştirecek değerleri, inançları ve davranış biçimlerini onlara sunmaktadır. Devlet bürokrasisinin iktidar aygıtlarını elinde tuttuğu ülkelerde, medya üzerinden uygulanan sistemli propaganda, egemen seçkinlerin çıkarına hizmet etmektedir”* (Chomsky, 2004, s. 35)

Televizyon kanalı sahipleri, hükümetlerle kendi çıkarları çatıştığı durumlarda hükümetler aleyhine yayınlar yapabilmektedir. Genellikle de yasama gücünü elinde bulunduran hükümetler, televizyon kanalı sahipleri üzerinde de tersi yönde baskı kurabilmektedirler. *“Genel olarak bakıldığında, kitle iletişim araçları üzerinde en çok denetim kurmaya çalışan siyasal aktörler arasında, iktidar partileri olduğu görülmektedir. Hükümetler, uyguladıkları politikaların halka aktarılmasında olumlu rol üstlenmeleri için kitle iletişim araçlarını kontrol altına almak isterler.”* (A., 2007, s. 102)

Türkiye de tartışma programları yayınlandığı kanalın sahibinin istediği siyasetçileri ve kişileri ön plana çıkarmaktadır. Tartışma programlarının tarafsız olduğu söylenebilir mi? Bu soruya evet olarak cevap vermek gerçekten çok zordur. Fakat Türkiye de bazı saygın gazeteciler tarafsız program yapmaya çalışmaktadırlar. Bu programlarda da yine belli bir taraflılık vardır. Ama sunucu bu taraflılığı en aza indirmektedir. Buna örnek olarak geçmişte NTV televizyonunda yayınlanan "Karşı Görüş" programını verebiliriz.

Tartışma programları Türkiye’de konuları şu şekilde belirlemektedir. Örneklerle açıklarsak Saadet partisine yakınlığıyla bilinen TV5 televizyonunda yayınlan tartışma programlarında her zaman etkili konuşmacılar Saadet partisinden seçilmektedir. Bu kanaldaki programların hemen hepsinde Saadet partisinin etkisi görülmektedir. Canlı olarak parti kongreleri yayınlanmakta, tartışma programlarına partiden ünlü isimler davet edilmektedir. Ulusal Kanal televizyonu Vatan Partisinin görüşleri doğrultusunda tartışma programlarına şekil vermektedir. Geçmişte birçok tartışma programının konuğu Vatan partisi lideri Doğu Perinçek’tir. Doğu Perinçek olmasa bile program sunucusu Doğu Perinçek’in görüşlerini ifade eden bir kişidir. Meltem TV televizyonu Bağımsız Türkiye Partisinin ilkeleri doğrultusunda yayın yapmaktadır. Birçok programda BTP’nin Genel Başkanı Haydar Baş’ın görüşlerine yer verilmektedir.

Birçok TV kanalı da tarafsız olduğunu bildirmekle beraber gerçekte sahiplik durumuna göre televizyon kanalı sahibi ile iktidardaki partinin ilişkisinin durumuna göre programlarına şekil vermektedir. Genel kitle kanallarına baktığımızda Aydın Doğan'ın sahip olduğu dönemde Kanal D, CNN Türk Televizyonlarında yayınlanan programlarda bu grubun genel görüşleri yansıtılmaktaydı.

ANAP Eski Genel Başkanı Mesut Yılmazla geçtiğimiz yıllarda yakınlık kuran Aydın Doğan, haber ve tartışma programlarına Anavatan Partisinin temsilcilerine ağırlık vermiştir. İktidarda yer alan hükümetle eğer uyumluysa haberlerde hükümet aleyhine yayın yapılmamaktadır. Programlarda Hükümet perde arkasından desteklenmektedir.

Doğan medya gurubunun televizyon kanallarında 1996–1997 yılında Refah- Yol hükümeti döneminde hükümetle uyumlu olmadığı için her akşam ana haber bültenlerinde hükümetin politikalarını eleştiren yayınlar yapılmıştır. Ve hükümetin değişmesine yönelik yayınlar yapmayı sürdürmüş ve bu yayınlar hükümetin devrilmesinde etkili olmuştur.

2002 yılında Ak Parti'nin iktidara gelmesiyle birlikte Aydın Doğan'ın Ak parti ile olan ilişkilerinin durumuna göre haber yayınlarının içeriği değişmiştir. Ak parti ile zaman zaman iyi iş ilişkileri kuran Aydın Doğan'ın medya organları, haber bültenlerinde hükümet aleyhine yayınlar yapmamış ve hükümet desteklenmiştir. Aydın Doğan'ın hükümetle ilişkilerinin bozulduğu dönemlerde ise Ak parti hükümeti aleyhine haberler hazırlanmış ve doğan medya kuruluşunun organlarında yayınlanmıştır.

Diğer guruplara baktığımızda geçmişte Çukurova gurubunun sahip olduğu (günümüzde Ciner Medya Grubu) SHOW TV, HaberTürk televizyonları da gurubun patronunun çıkarları doğrultusunda yayın yapmaktadır.

Medya guruplarının patronları Türkiye'de sadece medyayla alakalı şirketlere sahip değildirler. Medyanın dışında holdingler ve şirketler bulunmaktadır ve bu şirketler devletin açtığı ihalelere girmektedir. Eğer hükümet ihaleleri o guruba verirse hükümetle alakalı eleştirel haber ve program yapılmamaktadır. Aksi durumda hükümet aleyhine yayın yapılmaktadır.

Türkiye'de kamu yayıncılığı yapan TRT televizyonunda da genellikle iktidardaki partinin görüşleri doğrultusunda yayın yapılmaktadır. Çünkü

bu kurumun genel müdür ve yönetim kurulu üyeliklerine atamaların birçoğunu iktidardaki parti tek başına yapmaktadır.

4-CNNTÜRK TARAFSIZ BÖLGE PROGRAMI ANALİZİ

Program analizi hem içerik hem de söylem analizi yapılarak incelenmiştir. İçerik ve söylem analizi yapılırken programın yayınlandığı tarih, programın konusu, programda yayınlanan KJ'ler ve programda yer alan konuklar incelenmiştir.

CNN Türk televizyonunda yayınlanan “Tarafsız Bölge” programı, Doğan Holding bünyesinde yayınlanan Ahmet Hakan Coşkun’un sunmuş olduğu 3 siyaset konulu program ile Demirören grubuna satıldıktan sonra yayınlanan 3 siyasal içerikli program konular, konuklar ve KJ'ler üzerinden karşılaştırılarak incelenmiştir.

Ahmet Hakan Coşkun’un 06.11.2017 tarihinde hazırlayıp sunmuş olduğu TARAFSIZ BÖLGE” programının konusu parti ittifakları ile ilgilidir. Programda 2019 yılında yapılması planlanan ancak erkene çekilen genel seçim ile ilgili olası parti ittifakları tartışılmıştır.

Programdan önce yayınlanan program ile ilgili tanıtım videolarında program tanıtımı şu şekilde yapılmıştır:

2019'da hangi partiler ittifak yapacak?

AK Parti'nin değişim stratejisi nasıl sonuç verecek?

CHP'de 2019 için hangi hazırlıklar yapılıyor?

İYİ Parti'nin siyasetteki etki gücü ne olur?

Seçim barajı ve seçim sistemi ile ilgili hangi adımlar atılacak?

Ahmet Hakan’ın sunmuş olduğu programda program öncesince ve program esnasında programın ana hatlarıyla çerçevesi çizilmektedir. Ahmet Hakan, program başında da bu soruları tekrar ederek programın çerçevesini belirlemiştir.

Programın yayını esnasında KJ aracılığı ile programın tanıtımında verilen sorular yine ekranda tutulmuştur.

Programın moderatörü, sorduğu sorular ile konukları yönlendirmekte ve istediği konuların programda tartışılmasını sağlamaya çalışmaktadır. KJ de yer alan manşetler programın tanıtımında sorulan soruların tekrarı

niteliğindedir. KJ ler program sunucusunun istediği şekilde program konuklarının belirlenen ve istenen konuları tartışmasını sağlamaktadır.

Programda yer alan konuklar, Ahmet Hakan'ın çerçevesini çizdiği ve daha önceden reyting getirdiğini bildiğimiz kişilerden seçilerek oluşturulmuştur.

Program Konukları, Siyaset Bilimci Prof. Dr. Tayyar Arı,

Yönetim Uzmanı Elfin Tataroğlu,

Kamuyu Araştırmacısı Hakan Bayrakçı,

Siyaset Bilimci Hüseyin Şeyhanlıoğlu,

Gazeteci Orhan Uğuroğlu,

Hukukçu Cüneyt Toraman olarak seçilmiştir.

Program konukları 6 kişi olarak belirlenmiş ve grup tartışması formatına uygun bir şekilde karşılıklı olarak bir masa etrafına yerleştirilmiştir.

Program konuklarından 3 kişi bir grubu temsil etmiş, diğer 3 kişi de karşıt görüşteki diğer grubu temsil etmiştir. Bu programda siyasi partilerin ittifak yapabilmesi için gerekli hukuki alt yapı tartışılmış ve kamuyu tarafından CHP'ye yakınlığı ile tanınan araştırma şirketi sahibi Hakan Bayrakçı olası ittifaklar konusunda yönlendirmeler yapmış ve programda başka araştırma şirketi sahibi olmadığı için Bayrakçı'nın görüşleri belirleyici olmuştur. Programın daha tarafsız bir şekilde yürütülebilmesi için siyasal iktidara yakın araştırma şirketi sahibinin de denge unsuru olarak programda bulunması gerekmektedir, ancak bu yapılmamıştır.

Ahmet Hakan Coşkun'un 18.12.2017 tarihinde hazırlayıp sunmuş olduğu "TARAFSIZ BÖLGE" programının konusu Ak Parti ile CHP arasındaki gerilimin sebepleri ile ilgilidir. Programda ayrıca dış siyasetteki sıcak gelişmeler, Türkiye'ye yansımaları, olası sonuçlar ve iç politikada yaşanan gerilim tartışılmıştır. Programdan önce program ile ilgili tanıtım videolarında program tanıtımı şu şekilde yapılmıştır:

AK Parti ve CHP arasındaki gerilim neden artıyor?

ABD'deki ambargo davasında son durum ne?

Kudüs'le ilgili hangi gelişmeler yaşanacak?

İç politikada yaşanan gerilimin arka planında neler var?

Ahmet Hakan'ın sunmuş olduğu programda program öncesince ve program esnasında programın ana hatlarıyla çerçevesi belirlenmiştir. Ahmet Hakan program başında da bu soruları tekrar ederek programın çerçevesini ortaya koymuştur.

Programın yayını esnasında KJ aracılığı ile programın tanıtımında verilen sorular yine ekranda tutulmuştur.

Program konukları olarak, grup tartışması TV program formatına uygun konuklar seçilmiştir.

CHP Eskişehir Milletvekili Gaye Usluer,

Hukukçu Pınar Hacıbektaşoğlu,

Gazeteci Nedim Şener,

Hukukçu Salim Şen,

Sosyolog-Yazar İsmail Öz

Gazeteci Orhan Karataş.'tır.

Yine bu programda da Program konukları 6 kişi olarak belirlenmiş ve grup tartışması formatına uygun bir şekilde karşılıklı olarak bir masa etrafına yerleştirilmiştir.

Program konuklarından 3 kişi bir grubu temsil etmiş, diğer 3 kişi de karşıt görüşteki diğer grubu temsil etmiştir.

Programda iktidar karşıtı muhalif bloğu temsil eden konuklar güçlü isimlerden seçilmiştir.

Ahmet Hakan Coşkun'un 26.02.2018 tarihinde hazırlayıp sunmuş olduğu "TARAFSIZ BÖLGE" programının konusu olası seçim ittifakları, koalisyon ve ittifak arasındaki farklar ile ilgilidir.

Programdan önce program ile ilgili tanıtım videolarında program tanıtımı şu şekilde yapılmıştır:

İttifak mı, koalisyon mu? Hangisi iyi, hangisi kötü?

Meclis'e sunulan ittifak düzenlemesinin bütün ayrıntıları,

İttifak şartları,

Yeni oy pusulası,

Yüzde 10'luk baraj,

Seçim güvenliği,

AK Parti ve MHP'den gelen açıklamalar,

CHP'nin eleştirileri ve 2019'a doğru partilerin siyaset stratejileri...

Ahmet Hakan'ın sunmuş olduğu programda program öncesince ve program esnasında programın ana hatlarıyla çerçevesi çizilmektedir. Ahmet Hakan program başında da bu soruları tekrar ederek programın çerçevesini belirlemektedir.

Programın yayını esnasında KJ aracılığı ile programın tanıtımında verilen sorular yine ekranda tutulmuştur.

Program konukları olarak, grup tartışması TV program formatına uygun konuklar seçilmiştir.

CHP İzmir Milletvekili Mustafa Balbay,

Siyaset Bilimci Prof. Dr. Mehmet Şahin,

Hukukçular Salim Şen,

Mehmet Sarı,

Cüneyt Toraman

CHP PM Üyesi Zeki Kılıçaslan program konukları olarak seçilmiştir.

Yine bu programda da program konukları 6 kişi olarak belirlenmiş ve grup tartışması formatına uygun bir şekilde karşılıklı olarak bir masa etrafına yerleştirilmiştir.

Program konuklarından 3 kişi bir grubu temsil etmiş, diğer 3 kişi de karşıt görüşteki diğer grubu temsil etmiştir.

Ahmet Hakan Coşkun'un 24.06.2019 tarihinde hazırlayıp sunmuş olduğu "TARAFSIZ BÖLGE" programının konusu olası 31 Mart 2019 tarihinde yapılan yerel ve İstanbul için 23 Haziran da yenilenen yerel seçimde seçmen tercihlerin neden değiştiği ile ilgilidir.

Programdan önce program ile ilgili tanıtım videolarında program tanıtımı şu şekilde yapılmıştır:

31 Mart'tan 23 Haziran'a seçmeni en çok ne etkiledi?

Hangi seçmen neden kararını değiştirdi?

31 Mart'tan 23 Haziran'a en çok ne etkiledi?

Seçmen 23 Haziran'da kime ne mesaj verdi?

Hangi seçmen neden kararını değiştirdi?

23 Haziran'da hangi seçmen kime neden oy verdi?

YSK kararları nasıl etkiledi?

23 Haziran sonrası senaryolar neler?

Partiler seçmenin mesajını nasıl okuyacak?

Ahmet Hakan'ın sunmuş olduğu programda program öncesince ve program esnasında programın ana hatlarıyla çerçevesi belirlenmiştir. Ahmet Hakan program başında da bu soruları tekrar ederek programın çerçevesini belirlemektedir.

Programın yayını esnasında KJ aracılığı ile programın tanıtımında verilen sorular yine ekranda tutulmuştur.

Yine bu programda da program konukları 6 kişi olarak belirlenmiş ve grup tartışması formatına uygun bir şekilde karşılıklı olarak bir masa etrafına yerleştirilmiştir.

Program konuklarından 3 kişi bir grubu temsil etmiş, diğer 3 kişi de karşıt görüşteki diğer grubu temsil etmiştir.

SETA Medya ve Toplum Araştırmaları Direktörü İsmail Çağlar,

CHP YDK Üyesi Tuba Torun,

Star Gazetesi Yazarı Halime Kökçe,

Altınbaş Üniversitesi Öğretim Üyesi Ahmet Kasım Han,

GENAR Başkanı İhsan Aktaş,

Posta Gazetesi Yazarı Oral Çalışlar program da konuk olarak yer almışlardır.

Doğan Holding bünyesinde yayın yapan TV kanalı CNNTÜRK Televizyonunun Demirören grubuna satışı yapıldıktan sonra Ahmet Hakan'ın sunmuş olduğu "Tarafsız Bölge" programına çıkan konuklar da

değişmiştir. Demirören grubunun Ak Parti hükümetine yakınlığı kamuoyu tarafından da bilinmektedir. Programda Ak Parti'yi çok yakından destekleyen etkili konuklar programda Ak Parti'yi savunanlar grubuna yerleştirilmiş, CHP'yi savunan kişilerde diğer karşıt görüşü oluşturmuştur.

Program konukları olarak ilk defa SETA Medya ve Toplum Araştırmaları Direktörü İsmail Çağlar, Star Gazetesi yazarı Halime Kökçe ve GENAR Araştırma Başkanı İhsan Aktaş programa konuk olarak çıkarılmıştır. Doğan grubu zamanında araştırma şirketi sahibi olarak genellikle Hakan Bayrakçı programda konuk olarak ağırlanırken, TV kanalının sahiplik durumunun değişmesi sonucunda Bayrakçı yerine Aktaş konuk olarak yer almıştır. Doğan grubu bünyesinde olduğu dönemde hükümete yakınlığı ile bilinen Star gazetesi yazarı programlarda yer almazken, Demirören grubuna geçtikten sonra Halime Kökçe programa konuk olarak davet edilmiştir.

Ahmet Hakan Coşkun'un 30.09.2019 tarihinde hazırlayıp sunmuş olduğu "TARAFSIZ BÖLGE" programının konusu İyi Parti CHP ilişkileri, İyi Parti, Ak parti yakınlaşması, HDP ve Millet ittifakı tartışmaları ile ilgilidir.

Programın konuları ve soruları da kanalın sahiplik durumunun değişmesi ile birlikte değişime uğramıştır. İktidar partisinin düşüncelerine uygun bir şekilde program soruları oluşturulmuş ve moderatörün sorular aracılığı ile de program konularının çerçevesini belirlemesi değişmiştir.

Programdan önce program ile ilgili tanıtım videolarında program tanıtımı şu şekilde yapılmıştır:

İYİ Parti CHP'den rahatsız mı?

HDP Millet İttifakı'nı bölebilir mi?

İYİ Parti Cumhur İttifakı yakınlaşması mı?

İYİ Parti CHP'den rahatsız mı?

Millet İttifakı'nın geleceği ne olacak?

HDP Millet İttifakı'nı bölebilir mi?

İYİ Parti taraf değiştirir mi?

İYİ Parti Cumhur İttifakı yakınlaşması mı?

İYİ Parti CHP'den ne istiyor?

Millet İttifakı dağılır mı? Kim erken seçim istiyor?

2023'te kimler aday olacak?

Sorulan sorularda hükümete rakip olan millet ittifakı arasında sanki bir çatlak varmış gibi yönlendirme yapılmış ve program moderatörü de programı bu çerçevede yönetmiştir.

Ahmet Hakan'ın sunmuş olduğu programda program öncesince ve program esnasında programın ana hatlarıyla çerçevesi belirlenmiştir. Ahmet Hakan program başında da bu soruları tekrar ederek programın çerçevesini belirlemektedir.

Programın yayını esnasında KJ aracılığı ile programın tanıtımında verilen sorular yine ekranda tutulmuştur.

Bu programda ilk defa konuk sayısı 4'e düşürülmüş 6 kişi yer almamıştır. Program konukları 4 kişi olarak belirlenmiş ve grup tartışması formatına uygun bir şekilde karşılıklı olarak bir masa etrafına yerleştirilmiştir.

Program konuklarından 2 kişi bir grubu temsil etmiş, diğer 2 kişi de karşıt görüşteki diğer grubu temsil etmiştir.

Gazeteci Halime Kökçe,

26. Dönem CHP İzmir Milletvekili Mustafa Balbay,

Gazeteci Merve Şebnem Oruç,

İYİ Parti İstanbul Milletvekili Yavuz Ağırlioğlu program konukları olarak yer almışlardır.

Program konuklarını detaylı olarak incelendiğinde Demirören Grubuna geçtikten sonra Star gazetesi yazarı Halime Kökçe'nin tekrar program konuğu olarak davet edildiği görülmektedir. Yine iktidara yakın bir gazeteci olan Merve Şebnem Oruç programa konuk olarak davet edilmiştir.

Muhafif bloğu temsil edenler ise hali hazırda CHP'de milletvekili yapılmayan eski gazetesi Mustafa Balbay ve İyi Parti vekili Yavuz Ağırlioğlu programda konuk olarak yer almışlardır.

Ahmet Hakan Coşkun'un 07.10.2019 tarihinde hazırlayıp sunmuş olduğu "TARAFSIZ BÖLGE" programının konusu Trump ve Tweetleri, Trump'ın Türkiye ile ilgili ne yapmak istediği ile ilgili konular tartışılmıştır.

Programdan önce program ile ilgili tanıtım videolarında program tanıtımı şu şekilde yapılmıştır:

Trump ne yapmaya çalışıyor?

ABD'den gelen farklı açıklamaların anlamı ne?

Trump dost mu düşman mı?

Trump'ın mesajlarını kim nasıl yorumluyor?

Harekât ne zaman başlayacak?

ABD'nin bölgedeki hesabı ne?

Fırat'ın doğusunda neler oluyor?

Yarın Suriye'de neler olacak?

Suriye sorunu nasıl çözülecek?

Esad'lı mı Esad'sız mı?

Suriye'de kim dost kim düşman?

Kılıçdaroğlu-Bahçeli polemiği...

Bahçeli neden "Dokunulmazlığı kaldırılсын" dedi?

Ahmet Hakan'ın sunmuş olduğu program öncesince ve program esnasında programın ana hatlarıyla yine çizilmiştir. Ahmet Hakan program başında da bu soruları tekrar ederek programın çerçevesini belirlemiştir.

Programın yayını esnasında KJ aracılığı ile programın tanıtımında verilen sorular yine ekranda tutulmuştur.

Yine bu programda da program konukları 6 kişi olarak belirlenmiş ve grup tartışması formatına uygun bir şekilde karşılıklı olarak bir masa etrafına yerleştirilmiştir.

Program konuklarından 3 kişi bir grubu temsil etmiş, diğer 3 kişi de karşıt görüşteki diğer grubu temsil etmiştir.

22. Dönem AK Parti Tokat Milletvekili Resul Tosun,

24. Dönem CHP İzmir Milletvekili Erdal Aksünger,

Siyaset Bilimci Prof. Dr. Yaşar Hacısalihoğlu,

Emekli Büyükelçi Uluç Özülker,

Gazeteci-Yazar Necdet Saraç,

Ve Siyaset Bilimci Dr. İsmail Çağlar programda konuk olarak yer almışlardır.

Program format olarak grup tartışması şeklinde tasarlanmıştır. Programdaki bir grup Ak Parti hükümetini yakından desteklediği bilinen güçlü isimlerden seçilmiştir. Diğer grubu oluşturan kişiler de Ak Parti hükümetine muhalif olan kişilerden seçilmiştir. Muhalif olarak seçilen kişiler, muhalefet kanadının çok güçlü olmayan isimlerinden seçilmiştir.

CNNTÜRK televizyonu Doğan grubundan satışı yapıp Demirören grubuna geçtikten sonra Ahmet Hakan'ın sunmuş olduğu "Tarafsız Bölge" programı yayından kaldırılmamış, yayın yapmaya devam etmiştir. Ancak konukların seçiminde ciddi değişimler yaşanmıştır. Ak Parti hükümetini destekleyen güçlü konuklar programlarda yer almaya başlamıştır.

Ak Parti'ye muhalif olarak programa davet edilen konuklar ise görece olarak muhalif kanadın zayıf temsilcilerinden seçilmiştir.

Ahmet Hakan Coşkun, Doğan Yayın Holding bünyesinde aynı grubun Kanal D isimli genel kitle kanalında Anchorman olarak çalışmış, ancak kanal Demirören grubuna satıldıktan kısa bir süre sonra Anchormanlık görevinden alınmıştır.

SONUÇ

Türkiye'de televizyonlarda yayınlanan tartışma programlarının sayısı özellikle seçim dönemlerinde artmaktadır. Türkiye'de özel televizyon yayıncılığının başladığı 90'lı yıllarda tartışma programları daha çok ana akım TV kanallarında yayınlanmaktaydı. Tematik kanalların Türkiye'de de yaygınlaşmasıyla birlikte özellikle haber temalı kanallarda haber ve tartışma programları yayınlanmaya başlamıştır.

Türkiye'de TRT tekelinin 90'lı yılların başlarında kırılmasıyla birlikte özel TV'ler yayın hayatına başlamıştır. Özel televizyon kanallarının sahipleri de siyasal iktidarların değişmesine paralel olarak el değiştirmiştir. Türkiye'de ilk özel TV kanallarından biri olan Star TV, 2002 yılında iktidara gelen Ak Parti döneminde Star TV'nin eski sahibi Cem Uzan'ın siyasal parti kurup seçime girmesi ve hükümete muhalif olması sonucunda ve Cem Uzan hakkındaki diğer davalar nedeniyle TV kanalına el konulmuş ve TV kanalı daha sonra Doğuş Yayın Holding'e satılmıştır.

90'lı yıllarda TV kanalı sahipleri aynı zamanda farklı alanlarda da ticari faaliyetler göstermekteydiler. 90'lı yıllarda Holding sahibi olan kişilerin bir de TV kanalı sahibi olması modası başlamış ve birçok holding sahibi aynı zamanda bir de TV kanalı sahibi olmuştur. Bu yıllarda Holding, Banka, TV kanalı sahipliği çok popüler hale gelmişti.

Yaşanan ekonomik krizler, holding sahipleri ile siyasal iktidar arasındaki yaşanan kavgalar sonucunda 2002 yılı sonrasında birçok TV kanalının sahibi değişmiştir.

Doğan Yayın Holding, yazılı ve görsel basında Türkiye'nin en büyük medya grubuna sahipti. 2002 sonrası dönemde bu grubun başkanı Aydın Doğan ile Ak Parti hükümetleri arasında zaman zaman iyi ilişkiler yaşanmış özellikle bazı seçim dönemlerinde de gerginlikler yaşanmıştır. Bu yaşanan gelişmelerin sonucunda Aydın Doğan, Türkiye'de sahip olduğu medya organlarını 2018 yılında Demirören Medya Grubuna satmıştır.

Doğan Holding döneminde CNNTÜRK televizyonunda 'Tarafsız Bölge' programını sunan Ahmet Hakan Coşkun, aynı zamanda grubun genel kitle kanalı olan Kanal D televizyonunda da Anchorman olarak görev almıştır. Kanalın satılmasından kısa bir süre sonra Ahmet Hakan Coşkun'un Anchormanlık görevine son verilmiş ancak CNN Türk'te yayınlanan 'Tarafsız Bölge' programı yayınlanmaya devam etmiştir.

CNNTÜRK televizyonunun sahiplik durumu değiştikten sonra da yayınlanan tarafsız bölge programının konuklarında da ciddi değişiklikler olmuştur. Program grup tartışması şeklinde genellikle 3'er konunun farklı gruplara bölünmesi şeklinde yayınlanmaya devam etmiştir. Demirören grubunun siyasal iktidara yakınlığı nedeniyle CNNTÜRK televizyonunda daha önce yayına çıkarılmayan konuklar ağırlıklı olarak programda yer almaya başlamıştır. Muhalif kanadı temsil eden grupta yer alan kişiler ise görece olarak muhalefeti temsil eden ancak muhalif kanadın çok güçlü olmayan isimlerinden özellikle seçilmiştir.

Türk televizyonlarındaki tartışma programlarından birinin incelendiği bu çalışmada şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Türkiye'de televizyon kanallarında yaklaşık 10 tartışma programı yayınlanmaktadır. Ve bu tartışma programları yayınlandığı kanala göre şekillendirilmiştir. Reyting kaygısı olan televizyonlarda yayınlanan tartışma programlarını program sunucusu reyting kaygısıyla

yürütmektedir. Bu programlara örnek olarak “Siyaset Meydanı, Teke Tek, Genç Bakış programları verilebilir.

Türkiye’de bilinçli TV izleyicilerinin bildiği üzere bazı TV kanalları, kendilerinin tarafsız olduğunu, haber ve tartışma programlarının tarafsız olduğunu iddia etmektedirler. Bu çalışma sonucunda CNN Türk’te yayınlanan “TARAFSIZ BÖLGE” programının tarafsız olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tarafsızlık sadece ilke olarak program sunucusu tarafından dillendirilmektedir, fakat gerçekte program içerisinde program sunucusu konu ya da konuklar arasında bir taraf tutmaktadır.

Bu çalışmada örnek olarak incelenen Ahmet Hakan’ın programı “Tarafsız Bölge” kesinlikle tarafsız bir program olmayıp, bu programda da amaç tartışma ortamı yaratmak ve reyting alarak televizyon kanalına reklam geliri sağlamaktır. Bu programında tartışılan konuya ilişkin çözüm üretme, çözüm önerisi sunma anlamında çok fazla katkısının olduğu söylenemez.

Ahmet Hakan’ın konuk seçimini neye göre yaptığı da çok önemlidir.

CNNTÜRK televizyonu kanalının sahiplik durumu değişmiştir. Türkiye’nin en büyük medya grubunda yer alan Doğan Holding, CNNTÜRK televizyonunu, Demirören medya grubuna satmıştır. Doğan holding bünyesinde olan CNNTÜRK televizyonu ile Demirören grubu bünyesinde yer alan CNNTÜRK televizyonunda programların içeriği de değiştirilmiştir. Doğan Holdingin sahibi olduğu dönemde daha çok siyasal iktidara muhalif haberler yayınlayan CNNTÜRK televizyonu, Demirören grubuna satış ile birlikte siyasal iktidarı destekleyici programları ön plana çıkartmaya başlamıştır.

CNNTÜRK televizyonu ve KANAL D televizyonu eski sahibi Aydın Doğan ile iktidar partisi lideri arasında kamuoyu önünde geçtiğimiz dönemlerde sık sık tartışmalar yaşandığı bilinmektedir. Ahmet Hakan’ın sunduğu tartışma programı “TARAFSIZ BÖLGE” programının konuları ve konukları da sahiplik durumuna göre değiştirilmiştir. Genelde Hakan’ın programları incelendiğinde; kendi görüş ve fikirlerine daha yakın olduğunu düşündüğü kişileri güçlü etkili isimlerden seçmekte ve programa konuk olarak çıkartmaktadır. Programlarında karşı görüşte olan konukları da yine kendi görüşüne daha yakın olan ılımlı sözde karşıt görüşte olan kişilerden seçmektedir. Bu şekilde izleyici, bir anlamda kendisine yakın olarak gördüğü, aslında tam anlamıyla kendi görüşlerini yansıtmayan

konuğun fikirlerini, alternatif olmadığı için izlemektedir. İzleyicinin görüşleri de ılımlı olan konuk sayesinde daha ılımlı hale getirildiği söylenebilir. Propaganda teknikleri kullanılarak izleyicilerin görüşleri istenilen biçimde değiştirilmeye çalışılmaktadır.

Öte yandan tartışma programlarında Türkiye'nin değişmez klasiği haline gelen konular seçilmektedir. Bu konulara baktığımızda din eksenli tartışmalar, türban tartışmaları, laik anti laik tartışmaları, şiddet ve kadın, doğu batı sentezi tartışmaları, Türkiye AB ilişkileri ve bunun gibi daha birçok benzer konular seçilmektedir.

Programlar genelde gece geç saatlere kadar sürebilmektedir. Bazı tartışma programları ise hafta sonları yayınlanmaktadır.

Tartışma programlarının birçoğunda sadece konuk ve program sunucusu hazır bulunmaktadır. İzleyici katılımlı tartışma programları olmakla beraber izleyicilerden genelde önceden belirlenmiş kişilere söz hakkı verilmektedir.

Sonuç olarak, tartışma programlarından beklenen işlev, yayınlandığı ülkenin sorunlarını dile getirmek, bu sorunların halk tarafından bilinmesini sağlamak ve uzman kişilerin görüşleri eşliğinde bu konu ya da sorunların çözümüne yönelik öneriler sunmak olmalıdır. Türkiye de yayınlanan programlara baktığımızda tartışılan konulara yönelik bir çözüm önerisi sunmadıkları görülmektedir.

Bir TV tartışma programında Türkiye'de yaşanan sorunları dile getirmekten çok bu sorun nasıl çözülebilir, sorunun çözümü için hangi metot ve yöntemler uygulanabilir sorularının yanıtları aranmalıdır. Tartışma programının işlevi çözüm önerisi getirme olmalıdır.

KAYNAKÇA

- A., A. (2007). *Siyasal İletişim*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Avcı, N. (1999). *Enformatik Cehalet*. İstanbul: Kitabevi Yayınları.
- Barbier, F. L. (2001). *Diderot'dan İnternet'e Medya Tarihi*. İstanbul: Okyanus Yayınları.
- Bourdieu, P. (2000). *Televizyon Üzerine*. (Çev. Turhan Ilgaz). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Chomsky, N. H. (2004). *Medyanın Kamuoyu İmalatı*. İstanbul: Chiviyazıları Yayınevi.
- ÇELİKİZ, E. (2016). *Televizyon Haberlerinde Siyasal Kimliklerin Sunumu: 2014 Cumhurbaşkanlığı Seçimleri Örneği*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Basılmamış Doktora Tezi.
- Fagen, R. (1996). *Communication and Politics*. Boston: Little, Brown and Co.
- Hall, S. (1988). *The Social Production of News: Mugging in the Media. Manufacture of the News*. . Lodon: Constable.
- İnal, A. (1999). Medya, Dil ve İktidar Sorunu: İletişim Çalışmalarında Medya ve Siyaset İlişkisini Nasıl Tartışmalıyız? *Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 19-21.
- Meyer, T. (2002). *Medya Demokrasisi: Medya Siyaseti Nasıl Sömürgeleştirir?* İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları.
- Mutlu, E. (1995). *Televizyonda Program Yapımı, Ankara*. Ankara: Ankara Üni. İletişim Fakültesi Yay.
- Mutman, M. (2006). Yeni Kültür ve Aydınlar. *Doğu ve Batı Düşünce Dergisi*, Entelektüeller II. Yıl: 9, Sayı:36,.
- Ramonet, I. A. (2000). *Medyanın Zorbalığı*. İstanbul: Om Yayıncılık.
- Yaşın, C. (. (2013). *Medya ve Siyaset, Medya, Siyaset, Kültür*. Eskişehir.: Anadolu Üniversitesi Yayınları, .

İNTERNET ALINTI KAYNAKÇASI

- 1-Türk Dil Kurumu
www.tdk.gov.tr
- 2- CNN TÜRK TELEVİZYONU
www.cnnturk.com.tr